

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENTIFIC RESEARCH:
MODERN CHALLENGES
AND FUTURE PROSPECTS**

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 18-20, 2024**

**MUNICH
2024**

SCIENTIFIC RESEARCH: MODERN CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Munich, Germany

18-20 November 2024

Munich, Germany

2024

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “Scientific research: modern challenges and future prospects” (November 18-20, 2024) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2024. 735 p.

ISBN 978-3-954753-06-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific research: modern challenges and future prospects. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-modern-challenges-and-future-prospects-18-20-11-2024-myunhen-nimechchina-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: munich@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 MDPC Publishing ®

©2024 Authors of the articles

GEOGRAPHICAL SCIENCES

50. *Останчук С. Ю., Василенко О. М.* 233
АНАЛІЗ АКУСТИЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ ДІЛЯНОК МІСТА
ЖИТОМИР

PEDAGOGICAL SCIENCES

51. *Durdas A.* 237
MARIA MONTESSORI'S LEGACY IN STUDIES OF THE ITALIAN
SCHOLARS
52. *Pavlova O. O.* 242
APPLICATION OF CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED
LEARNING METHODOLOGY IN NON-LINGUISTIC HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE
53. *Гамбарова С. Ч.* 246
РОЛЬ МЕТАЛЛОПРОТЕИНАЗ В ПАТОГЕНЕЗЕ ОПУХОЛЕВЫХ
ПРОЦЕССОВ
54. *Гордієнко Ю. А.* 256
ФОРМУВАННЯ СТІЙКОЇ МОТИВАЦІЇ ТА ЦІННІСНОГО
СТАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО
ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННСВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ
55. *Горовий М. М.* 258
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛЕКСИКОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ НА ЗАСАДАХ АНТРОПОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ
(РІВЕНЬ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ)
56. *Закринична Н. І., Паненко І. О., Шмакова Л. М.* 262
СКЛАДОВІ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НІМЕЧЧИНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОСВІТНЮ МІГРАЦІЮ
УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ПЕРІОД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ
57. *Карпенко А. М.* 268
ТВОРИ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ЯК
ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК УЧНІВ
МОЛОДШИХ КЛАСІВ
58. *Козлюк О. А., Шевчук М. О.* 273
СИСТЕМИ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ГРАФОМОТОРНИХ
НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК УМОВИ
ГОТОВНОСТІ ЇХ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ
59. *Кузьменко В. М.* 278
СУЧАСНІ НАСТАНОВИ КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНОГО
НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ ЛІЦЕЮ
60. *Лалак Н. В., Сідор Ю. І.* 281
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В
УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

СИСТЕМИ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК УМОВИ ГОТОВНОСТІ ЇХ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Козлюк Ольга Андріївна,

к.п.н, доцент

Шевчук Мар'яна Олександрівна,

Студентка

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

Вступ. / Introductions. Труднощі у підготовці дітей до навчання у школі-це одна з ключових проблем у дошкільній освіті. Зацікавленість цією проблемою не знижується в науковців протягом багатьох років. Дослідження психологів, фізіологів та педагогів підтвердили взаємозв'язок між дрібною моторикою пальців та мисленням, інтелектуальним розвитком. Якість її залежить від ступеня розвиненості в дитини стійкого уваги і пам'яті.

Завдання розвитку графомоторних навичок не нове, піднімається у теорії та практиці дошкільної освіти з вісімдесятих роках минулого століття. Однак і в наші дні проблема залишається дуже актуальною, оскільки в більшості сучасних дітей дослідники відзначають слабкий розвиток дрібної моторики, млявість і стомлюваність м'язів руки, що в свою чергу, негативно може позначитися на майбутньому процесі формуванні навички письма, темпі роботи на уроці, виснаженні нервової енергії та потребі в особливій увазі зі сторони вчителя.

Дослідження науковців Б. Андрієвського [1], О. Белової [2], М. Марусинець [3] свідчать про те, що готовність дітей старшого дошкільного віку до школи передбачає наявність особистісного утворення, що складають вміння, навички, якості, відповідної мотивації та досвіду, які складають успішний перехід до систематичного, організованого навчання в школі.

На думку Б. Андрієвського, готовність до школи є результатом педагогічних зусиль закладу дошкільної освіти, сім'ї, самої дитини. Для

підготовки дітей до школи потрібно проводити спеціальні заняття [1].

За словами М. Марусинець, підготовка до школи є системою психолого-педагогічних впливів на особистість дитини старшого дошкільного віку, які включають формування достатнього рівня теоретичних знань, практичних навичок та якостей, необхідних для навчання у школі [3].

Мета роботи. / Aim. Мета роботи показати залежність розвитку графомоторних навичок і готовності старших дошкільників до навчання в школі, а також розкрити особливості системи роботи щодо формування графомоторних навичок у старших дошкільників у процесі підготовки їх до навчання в школі.

Матеріали та методи./Materials and methods. Для діагностики рівнів готовності до навчання в школі та розвитку графомоторних навичок у старших дошкільників було використано методику інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи [4].

Результати та обговорення./Results and discussion. Дослідно-експериментальна робота з розвитку графомоторних навичок у старших дошкільників як важливої умови готовності їх до навчання в школі передбачала педагогічний експеримент, що мав поетапний характер. Учасники ЕГ та КГ на констатувальному етапі виявили три рівні розвитку графомоторних навичок: незадовільний (ЕГ – 46,2%, КГ – 48,1%), задовільний (ЕГ – 38,4%, КГ – 37,1%), достатній (ЕГ – 15,4%, КГ – 14,8%).

Констатувальна діагностика дала можливість виокремити та схарактеризувати рівні готовності до школи у дітей старшого дошкільного віку достатньо сформований (ЕГ – 46,2%, КГ – 44,4%), знаходиться в стадії формування (ЕГ – 34,6%, КГ – 37,1%), умовний (ЕГ – 19,2%, КГ – 18,5%).

На формувальному етапі було реалізовано систему роботи, спрямованої на розвиток графомоторних навичок у старших дошкільників з ЕГ як важливої умови готовності їх до навчання в школі. У основу цієї системи роботи було покладено принципи наочності, повторності, врахування вікових та

індивідуальних особливостей дітей, поступового наростання складності та комплексного підходу. Розроблена нами система роботи розвитку графомоторних навичок у дітей старшого дошкільного віку включала підготовчий та основний етапи.

Підготовчий етап передбачав організацію роботи з формування та розвитку базису графомоторних навичок і для досягнення цілей цього напрямку роботи ми практикували ігри: «Розташуй по порядку», «Накладені зображення», «Знайди тінь предмета», «Чого не стало?», «Пустунчик», «Знайди відмінності», «Будь уважним», «Ким (чим) був раніше?», «Закінчи речення», «Плутанина», «Сонечко», «Дзвіночок», «Що змінилося?», «Шахова дошка», «Геометричний диктант». Перед початком ігор та занять під нашим контролем вихованці ЕГ виконували розслаблюючий масаж кистей та пальців рук. Для розвитку тактильної чутливості кистей рук ми практикували різні вправи та прийоми, як-от: ігри з крупою або пісочна терапія, ігри «перетяжки», з гудзиками, з решітками для раковини тощо, перекочування голчастого м'ячика, «Лижники», ігри зі шнурівками тощо.

Зміст роботи з дітьми на основному етапі полягав у виробленні автоматизованих рухів зліва направо шляхом малювання доріжок, візерунків, формуванні навички «письма» рукою у повітрі з контролем зору, розвитку тонко координованих рухів кисті руки засобами таких ігор як «Штрихування», «Обведи малюнок». Автоматизація правильного захоплення олівця та відпрацювання самоконтролю за ступенем натиску, закріплення навички обведення трафаретів, малювання по обмеженій поверхні, закріплення навички довільного малювання горизонтальних, вертикальних, ламаних, хвилястих та дугоподібних ліній проводилась нами засобами завдань на змальовування геометричних фігур, на розмальовку деталей, предметів; домальовування незакінчених малюнків, «З'єднай за точками», «Продовж візерунок» (за клітинами). «Графічний диктант», «Намалюй таку ж фігуру».

Експериментальна перевірка ефективності та доцільності застосування системи роботи з розвитку графомоторних навичок в дітей старшого

дошкільного віку в контексті підготовки дітей до школи здійснювалась за результатами проведення низки діагностичних методик. Так, на контрольному етапі визначено три рівні розвитку графомоторних навичок у дітей старшого дошкільного віку: незадовільний (ЕГ – 7,6%, КГ – 37,1%), задовільний (ЕГ – 46,2%, КГ – 44,4%), достатній (ЕГ – 46,2%, КГ – 18,5%). На контрольному етапі виявлена динаміка рівнів розвитку графомоторних навичок у дітей старшого дошкільного віку за незадовільним (ЕГ = -30,8%, КГ = -3,7%), задовільним (ЕГ = +7,8%, КГ = +7,3%) та достатнім рівнями (ЕГ = +38,6%, КГ = +11%).

Також були здійснена повторна діагностика старших дошкільників, яка дозволила виявити 3 рівні готовності до школи: незадовільний (ЕГ – 7,7%, КГ – 33,3%), задовільний (ЕГ – 26,9%, КГ – 44,4%), достатній (ЕГ – 65,4%, КГ – 22,3%).

Висновки./Conclusions. Отже, в обох групах на контрольному етапі виявлена позитивна динаміка рівнів готовності до школи за високим (ЕГ = +46,2%, КГ = +3,8%), задовільним (ЕГ = -7,7%, КГ = +7,3%) та незадовільним рівнями (ЕГ = -38,5%, КГ = -11,1%), однак у ЕГ кількісна динаміка вища, ніж у КГ. Виявлена на контрольному етапі динаміка свідчить про те, що розвинена графомоторна сфера дитини є передумовою готовності дітей старшого дошкільного віку до школи. Розвиненість графомоторних навичок дає дитині можливість належним чином опанувати письмом, що сприятиме інтелектуальному розвитку, підготує до оволодіння навичкою письма і в майбутньому допоможе уникнути проблем зі шкільним навчанням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвський Б. М. Проблеми готовності шестирічних дітей до навчання в школі. *Педагогічний альманах*. Херсон : РІПО, 2010. Випуск 5. С. 6-9.
2. Белова О. Теоретичний аналіз терміну «готовність» до шкільного навчання дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія,*

інноваційні технології. 2020. №7. С. 141-156.

3. Марусинець М. М. Складові готовності дитини до систематичного навчання в школі. *Актуальні проблеми практичної психології : Збірник наукових праць*. Херсон, 2017. Вип. 45. С. 101-104.

4. Інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи : методичні рекомендації Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2023. 36 с.